

Магдебурзькі привілеї Бишева та його власники

У статті зібрані відомості про власників приватного містечка Київського воєводства Бишева – шляхтичів Щасного, Юрія та Самійла Харлинських; аналізуються два королівські привілеї на магдебурзьке право, надані Бишеву у 1581 та 1616 рр. Тексти привілеїв друкуються у додатку до статті.

Ключові слова: Бишів, Київське воєводство, магдебурзьке право, магдебурзькі привілеї.

Протягом XVI – першої половини XVII ст. кілька десятків приватновласницьких містечок Київського воєводства отримали привілеї на магдебурзьке право. Як відомо, ці міста звільнялися від влади великокнязівських і королівських урядників, діставали незалежну суто міську судову систему, необхідну для функціонування міської громади, право обирати міський уряд, а доходи від судочинства і міських сплат спрямовувалися вже не до воєводи, а до міської казни.

За організаційний взірець для приватновласницьких міст мали слугувати королівські міста. У привілеях вказувалося на те, що магдебурзьке право надається «прикладом інших головних міст» – Кракова, Львова, Києва. Зазначалося про створення органів міського самоврядування, йшлося про пріоритет власника у виборі міських урядників та їхню залежність від нього. Найвищою судовою й апеляційною інстанцією для міщан були самі власники міст.

Мешканці цих містечок отримували дозвіл на будівництво споруд різного призначення – крамів, ваги, постригальні, лазні та ін. Однак далеко не всім дозволялося будувати ратушу та заводити міські судові книги. Обмежена кількість містечок отримала право мати міську печатку, герб міста.

Значна увага приділялася організації торгівлі та ремесла. У всіх привілеях для приватновласницьких міст Київського воєводства містився дозвіл на запровадження ярмарків і торгів. Найбільш поширеними були два ярмарки. Про міське ремесло та організацію ярмарків і торгів говориться досить узагальнено без будь-якої деталізації.

Привілеї на магдебурзьке право надавалися як уже існуючим містам, так і новозаснованим. На відміну від королівських міст, де ініціаторами надань виступали старости або війти з мі-

ськими громадами, у приватновласницьких це були власники міст – світські або духовні особи, які власним коштом готові були засновувати нові поселення або розбудовувати існуючі, і просили короля про надання їм відповідних привілеїв. Серед них були представники князівських родин (Острозькі, Заславські, Вишневецькі, Корецькі, Ружинські, Збараські, Пронські, Домонти, Чарторійські), а також родин шляхетського походження (Немиричі, Тишкевичі, Сапегі, Калиновські, Семашки, Гойські, Ліщинські, Любомирські, Замойські, Собеські, Конецпольські, Фірлеї, Потоцькі та ін.) [1; 2; 3, с. 47-70]. Загалом, за нашими підрахунками, представникам цих родин на Київщині належало близько 160 міст та містечок.

Одним із таких містечок був Бишів, якому, можна сказати, «пощастило», оскільки він один із перших у цьому регіоні і двічі отримував королівські привілеї: вперше – від Стефана Баторія 13 лютого 1581 р. на варшавському сеймі; вдруге – 1 червня 1616 р. від Зигмунта III. Завдячувати цьому містечко мусить його тодішнім власникам – шляхтичам Щасному і Юрію Харлинським, які спричинилися до його розбудови.

Щасний або Фелікс Харленський (Харлинський, пол. Charłeski, гербу Бонча) – належав до польської шляхти, прибулої з коронних земель, а саме з Люблінського воєводства. Він був засновником київської лінії роду. Двічі одружувався. Завдяки шлюбові з представницею давнього княжого роду – Фенною Дмитрівною Друцькою-Любецькою, від якої мав двох синів, успадкував землі Полозів – давнього київського боярського роду [4, с. 113, 165-168; 5, с. 49]. 6 грудня 1568 р. дружина оформила на нього дарчу на 13 сіл у Київському повіті та три двори у Києві*, а 10 січня 1573 р. він записав їй у своєму тестаменті усі

* «... Хойники, Остроглядовичи, Новоселки, Гладковичи, Хвостницу, Ставок, Сосновую, половица Лопатина, Загайцы, Гостомель, Вытичов, Бышов, Бугаювъ, землю Злоблицкую, три дворища в месте Киевскомъ, а дворище на котором был двор небожчика деда моего пана Семена Полоза, которые имена и дворища вышей менены в той суме пенезей 200 коп гр. за живота и по животе матки небожчицы брат мой небожчик князь Богуш Любецкий, яко оную заставу на себе держал, и тых именей зо всеми пожитки аж до живота своего уживал, а по животе его млти безпотомного оная сума 2 тысячи коп. гр. лит. в именяхъ записаная на мене пришла и спала...» [6, арк. 411].

свої маєтки і частину с. Житин у Мінському повіті [7, № 3466]. Протягом 1570-80 рр. Щасний Харлинський активно скуповував землі у сусідньої шляхти [7, № 3470, 3479, 3544, 3704, 3765, 3810, 3821, 3777, 3801 та ін.]. Усе це допомогло йому зайняти провідну позицію у воєводстві й отримати номінацію на уряд київського хорунжого (1570), а потім стати кандидатом на уряд київського підкоморія й отримати королівський привілей на цей уряд (1580), який він тримав до смерті (1602 р.) [2, с. 205; 8, с. 19, 45].

Відомий польський дослідник Едвард Руліковський, який мав можливість досліджувати у ХІХ ст. родинний архів Харлинських, що загинув згодом у пожежі, приписував Харлинському велику популярність і повагу шляхти у воєводстві*. Зрештою, це підтверджує факт його участі у польських посольствах від Київського воєводства на сейми до Торуня в 1576, 1585, 1598 рр. [10, с. 209, 419, 420, 429], а також участь у приватних межових суперечках, зокрема, у спорі між Юрієм Друцьким-Горським і Лукашем Сапегою про поділ маєтків Кмитів-Чорнобильських (1595 р.). Ще у 1568 р. майбутній підкоморій був дворянином короля Зигмунта Августа. В одному з пізніших привілеїв згадується про службу Харлинського на дворі короля, участь у ревізіях київських королівщин та про інші послуги для Речі Посполитої, а також про заступництво Панів Рад. Зв'язки з королівським двором мали й інші представники цього роду, брати та племінники Фелікса. Будучи київським хорунжим, він зблизився з київським воєводою, князем Василем-Костянтином Острозьким. Також користався з протекції впливового магната, канцлера Яна Замойського, чиїм клієнтом був його племінник – луцький підкоморій Ян Харлинський [5; с. 49-50].

У 90-х рр. ХVІ ст. Щасний Харлинський зблизився з князями Вишневецькими. Сталося це завдяки його другому шлюбові у 1588 р. з княжною Катериною Владиславівною Збараською, від якої він мав сина Юрія, пізнішого власника Бишева, і 6 дочок. Шлюб його улюбленого старшого сина Станіслава з Барбарою Ходкевичівною впровадив його в коло родини князів Вишневецьких і пов'язав з родиною Ходкевичів. Інший син – Миколай зблизився з союзниками князів Вишневецьких і Ружинських, одружився з удовою князя Миколая Ружинського Гальшкою, дочкою київ-

ського ротмістра Каспара Стужинського. Підтвердженням його зв'язків з партією, ворожою князю В.-К. Острозькому, була пізніша присутність Миколая в польських загонах, що сприяли Дмитру ІІ Самозванцю [5; с. 51]. Серед шляхтичів, які вважалися приятелями Фелікса, були київський земський писар Герасим Сурин та його брат Юрій Сурин, з яким він мав спільну межу у селах Мартиновичі і Варевичі [7; № 1637], а серед ворогів – Іван і Павло Солтани, які чинили наїзди на володіння Харлинського.

Варто зауважити, що, займаючи найважливіший у київській земській ієрархії уряд підкоморія (1580-1602 рр.), Щасний Харлинський мав безперечно значний вплив у регіоні** і користався повагою на королівському дворі Зигмунта ІІІ. Двічі його запрошували бути королівським комісаром для розмежування кордонів Київського воєводства з Великим князівством Литовським (1598, 1601 рр.) [12, с. 372, 392]. Він був членом комісії від асесорського суду для вирішення приватних спорів (1602 р.). Усе це дало йому можливість набути цінні привілеї для своїх маєтків: від Зигмунта Августа на два ярмарки і торги для містечка Хабне (10 серпня 1570 р.) [13, арк. 29 зв. – 30.], від Генрика Вalezія на збирання водного мита у селі Біла Сорока (12 березня 1574 р.) [13, арк. 163 зв. – 164], пізніше, у 1581 р. клопотатися перед королем Зигмунтом ІІІ про надання магдебурзького права і міського статусу Бишеву – головній своїй резиденції.

Київський підкоморій на давньому городищі своїм коштом побудував невеликий оборонний замок, усилав його валами і далі просив короля про надання поселенню відповідного привілею. У ньому, зокрема, згадується про те, що Харлинський наново почав осаджувати містечко Бишів:

«Иж мы на причину нѣкоторих Пановъ Рад наших на сойме нынешнем при насъ будучих, а особливе маючи баченье на заслуги уроженого Щастного Харлинського, подкоморого земли Киевское в именью его власном в повете Киевском лежачом местечку Бишеве, которое он там ново осажати почал, для лацвийшого и лепшого запоможеня подданных его мещанъ там том местечку оседающих, з ласки нашое королевское надаемы и установямы право майдеборское тым способом и обычаем, яко в месте нашом Киевском».

* Перу Руліковського належить стаття про Бишів у «Географічному словнику Королівства Польського» – єдине на сьогодні ґрунтовне дослідження про це містечко. [9, с. 515-517].

** Щасний Харлинський, будучи київським підкоморієм, вирішував конфліктні межові суперечки між київською шляхтою (див., наприклад, акти, що стосуються родини Родкевичів) [11].

Отже, як зазначено у привілеї, у питаннях організації міського самоврядування взоруватися Бишів мав на Київ, що зрозуміло, було неможливим і неспівмірним для такого малого містечка. На жаль, сам привілей має коротку формулу і з його змісту неможливо дізнатися про якісь деталі, але можемо зробити висновок про те, що головну роль у міському самоврядуванні відіграв власник міста, який диктував свою політику. Через брак актових джерел, можемо тільки шляхом порівнянь і аналогій з іншими містечками припустити, що у Бишеві була звичайно міська громада, на чолі якої стояв війт, призначуваний власником міста. Міських урядників – райців і лавників – обирали, очевидно, місцеві жителі, але затверджував власник міста. Судочинство, скоріше за все, відбувалося на замку, оскільки згадок про ратушу немає, а міські судові справи могли записуватися до війтівських або замкових книг.

Головним здобутком міської громади Бишева були економічні привілеї – права на проведення двох щорічних ярмарків і щотижневих торгів по неділях. Згідно з привілеєм, запроваджувалися два постійні ярмарки – на день Святого Іллі (за старим стилем 19 липня) і Святого Миколая – 6 грудня:

«Которыи ярмарки мають стояти, будучи волными от всяких мыт и податковъ наших через тыйден от зачатя ярмаркового. На которые-то ярмарки до того местечка его Бишева волно будет всем подданным нашимъ князским, панским и духовным, и всяким купцом с куплями и товары своими вшелякими ездит и торговат волно и безмытне от зачатя ярмаркового через тыйден».

Усе це безперечно мало піднести добробут місцевих жителів і сприяти розвитку містечка.

Щасний Харлинський прожив довге життя, помер 1602 р., похований був у домініканському костелі у Києві (1607 р.). Бишів перейшов у власність його молодшому синові – Юрію, який спричинився до подальшої розбудови містечка. 1616 року він клопотався перед королем про підтвердження привілею на магдебурзьке право, наданого його батькові. Такий привілей було надано 1 червня того ж року. У своїх основних деталях він повторює за змістом попередній. У його титулі зазначено: «Конфирмация права майдебурского в местечку Бышове» і йдеться про те, що Юрій Харленський пред'явив у королівській канцелярії оригінал привілею, виданий колись «зошлому урожоному Щасному Харлинському, подкоморому киевскому, в мѣстечку его дедичном Бышове». Далі вписано текст попереднього привілею. Королівський секретар і писар

Флоріан Олешко видав власникові оригінал привілею, а копію вписав до книги Руської метрики, завдяки чому цей текст зберігся [14, арк. 40-41].

Юрій Харлинський на відміну від свого батька прожив недовге життя – близько 40 років, помер перед 1636 р. Він не встиг відзначитись як політик, займався більше вирішенням господарських проблем у своїх маєтках та розв'язанням конфліктів із сусідньою шляхтою. Джерела зберегли деякі уривкові відомості про ці конфлікти та акти купівлі-продажу маєтків. Так, 19 січня 1612 р. Якуб Лагевницький подав позов на Катерину Збаразьку та її сина Юрія Харлинського у м. Бишів про наїзд на свій дім у с. Грузьке і відібрання маєтності [15, № 30]. 19 травня 1612 р. уже власник Бишева подав позов на князя Януша Острозького за відібрання села Сосновки [7, № 120]. 17 січня 1617 р. він записав Лукашові Вітовському село Ставки і хутір Юрівку з усіма ґрунтами у сумі 7 тисяч зол. пол. [7, nr 336; 15, nr 343], а 20 січня того ж року заставив Якову Волчку село Козичанку за 800 зол. пол. [15, № 347]. 3 листопада 1619 р. пан Гуменецький подав позов на власника Бишева за те, що той наказав своїм підданим пограбувати його селян, які везли дерево з коростишівських лісів до Житомира через с. Старосільці [7, № 3115]. 5 жовтня 1619 р. Миколай Макаревич поскаржився на нього за те, що той віддав наказ своїм підданим покосити сіно в урочищі Квасова на Мотижинському ґрунті і відвезти до Бишева [7, № 3858]. Возний, який розслідував цю справу, зазначив, що бачив 500 возів покошеного сіна, а мотижинський війт підтвердив це і, своєю чергою, зазначив, що пан Харлинський періодично забирає сіно до Бишева і намагається привласнити собі ґрунт Макаревича [7, № 3859].

Юрій Харлинський був одружений з Анною Микулинською, з якою мав єдиного сина – Самійла. Останній після закінчення навчання у Краківській академії повернувся до Бишева. Після смерті батька змушений був вирішувати земельні конфлікти з сусідньою шляхтою. 11 січня 1636 р. Лаврин Омецінський подав на нього скаргу через те, що його збігли піддані втекли з села Уручизни до новозаснованої слободи позваного Ястребної [7, № 724]. Того ж дня Самійло подав ще дві скарги на Людвіка Олізара: першу через спустошення ґрунтів і лісів села Ставки [7, № 768], а другу – за наслання коростишівських підданих на села Самійлів і Малий Став [7, № 769]. Того ж року на нього поскаржився Лукаш Вітовський за наслання підданих на ґрунти скаржника [7, № 658]. 23 червня 1643 р. Самійло Харленський подав скаргу на князя

Корецького, власника Білогородки, за наїзд на Бишівські ґрунти, зокрема на Калинів Куш, а також на Філона Богушевича за вирубаня лісів [7, № 2762]. 25 червня 1643 р. він подав ще кілька скарг на свого сусіда – пана Олександра Цетнера, власника Каргашина, який чинив наїзди на містечко Хабне, с. Грузьке, слободу Квасову на Бишівському ґрунті, забирав сіно у його підданих і намагався привласнити урочища Васильківське й Осовську Руду. Київський земський суд видав декрет по цій справі, яким наказав розмежувати Бишівські, Грузецькі і Ястребинські ґрунти від маєтності позваного – містечка Каргашина [7, № 2773-2777]. А 15 березня 1644 р. суд видав вирок із забороною Олександру Цетнеру пустошити бишівські ліси [7, № 1879]. 1 квітня 1644 р. Самійло знову подав скаргу на того ж сусіда, який наслав драгунів на бишівських підданих, що рубали у пущах дерево на дрова у селах Грузьке і Ястребне [7, № 1898].

Влітку 1644 р. Самійло Харлинський відправився у далеку подорож, під час якої у м. Аугсбург захворів і помер, залишивши після себе тестамент. Він заповів своїй матері 30 тисяч зол. пол., записаних на м. Бишів та селах Лишня, Пашківка, Сосновка, Ольшка, Козичанка, Грузьке, Ястребне, Юрівка, Великі і Малі Ставки, селища Юр'євське і Самуєлівське [7, № 2102, 2103]. У своєму тестаменті просив поховати себе у би-

шівському костелі, де були поховані його бабця і батько, записавши значну суму на костел – 10 тисяч золотих польських. Матір тестатора, будучи на той час єдиною спадкоємицею Бишева, дружиною київського земського підсудка Лукаша Вітовського (ревного католика), виконуючи волю сина, відреставрувала бишівський костел, куди запросила домініканців. На його фундуш були записані села Лишня і Добковщина. Київський біскуп Соколовський підтвердив цю фундацію, а ксьондз Пьотр Сераковський, пріор бишівського костелу, запросив до нього чотирьох ченців [9, с. 516]. Першим місцевим вікаріушем був Пьотр Розвадовський, відомий тим, що залишив після себе цікаві нотатки про київський домініканський монастир. Родичі Самійла не могли змиритися з тим, що він не залишив їм нічого у спадок і намагалися оскаржити тестамент, подаючи позови до суду*, але їхні зусилля виявилися марними.

Нижче публікуються два привілеї на магдебурзьке право Бишеву, надані місту завдяки старанням його власників – Щасного і Юрія Харлинських. Тексти цих документів раніше не публікувалися і не були у полі зору дослідників. Тож сподіваємося, що ця публікація підкреслить той факт, що Бишів має давні самоврядні традиції і колись належав до єдиної правової родини міст, які користувались магдебурзьким правом.

№ 1

1581 р., лютого 13. Варшава. – Привілей короля Стефана Баторія, наданий київському підкоморію Щасному Харлинському на магдебурзьке право Бишеву та запровадження в ньому ярмарків і торгів

Надане права майдеборского у местечку пана Харлинского, подкоморого киевского Стефан Божю милостью корол полский, великий княз литовский, руский, пруский, мазовецкий, жомоитский, ифлянтский, княжа седмиградское.

Ознаймуемы тым листомъ нашимъ всим вобец и каждому зособна, кому то ведат (–) належит.

Иж мы на причину некоторых Пановъ Рад наших на сойме нынешнем при насъ будучих, а особливе маючи баченъе на заслуги урожоного Щастного Харлинского, подкоморого земли Киевское, в ыйменъю его власном в повете Киевском лежачом местечку Бышеве, которое он там ново осажати почал для лацвейшого и лепшого запоможеня подданных его мещанъ там в том местечку осядающих, з ласки наше королевское надаемы и установямы право майдеборское тым способом и обычаем, яко в месте нашем Киевском.

Ку тому теж надалисмы и постановили, якож надаем и постановяем тым листом нашим в томъ-то местечку его Бышеве ярмарки два у каждый рок один на ден и свято Святого Пророка Иле, а другий на день // и свято Светого Миколы месеца декабра шостого дня, а торгъ в каждый тыйденъ у неделю. Которыи ярмарки мают стояти, будучи волными от всяких мыт и податковъ наших через тыйден от зачатя ярмаркового. На которые-то ярмарки до того местечка его Бышева волно будет всим подданным нашимъ князским, панским и духовным, и всяким купцом с куплями и товары

* У справах за 1644 р. фігурують зокрема Олена і Домінік Харлинські [7, № 2143, 2203]. У 1646 р. волю тестатора намагалися оскаржити Щасний Тишкевич та його брати і сестри [7, № 1671].

своими вшелякими ездит и торговат волно и безмытне от зачатя ярмаркового через тыйден. А он самъ и потомкове его, яко с торговъ и ярмарковъ в томъ местечку его Бышове уставленных, и от нас наданных всякие пожитки и доходы на себе брати и тое ласки и данины нашое на тые ярмарки и торги вышей описанные за тым листом нашимъ вечно уживати мают по тому, яко иные князе, панове, обыватели панствъ наших и земли Волинское з местъ торговъ и ярмарковъ своих пожитковъ и доходов своихъ уживают, не уближаючи тымъ ни в чомъ праву посполитому, также правом и волностям иных мест наших.

И на то есмо дали урожоному Щасному Харлинському, подкоморому киевскому и его потомкомъ тот наш лист, подписавши его рукою нашою, до которого на умоцненъе тое речи и печат нашу коронную привесити розказалисмы.

Дан у Варшаве на сейме валном коронномъ, дня третегонадцат, месеца февраля, року по нароженю Сына Божого тысяча пятьсотъ осмъдсят первого, а королевая нашого року пятого.

РДАДА, ф. 389, оп. 1, спр. 216, арк. 224 зв. – 225.

№ 2

1616 р., червня 1. Варшава. – Привілей короля Зигмунта III, наданий Юрію Харлинському на підтвердження привілею на магдебурзьке право, наданого королем Стефаном Баторієм його батькові Щасному Харлинському

Конфирмация права майдебурского в местечку Бышове

Жикгимонтъ Третий Божю милостю корол полский.

Ознаймуемъ тымъ листомъ нашимъ всемъ вобецъ и каждому зособна, кому то ведати належитъ нынешним и напотомъ будучымъ.

Покладал перед нами урожонный Юрий Харлинский привилей короля его милости Стефана, светое памети продка нашого, на право майдебурское и теж на ярмарки рочные и торги тыйдневые отцу его зошлomu урожоному // Щасному Харлинському в местечку его дедичном Бышове данный. И просил нас через некоторых Пановъ Рад наших абыхмо тое право его потвердили. Который слово в слово так се в себе маеть:

Стефан Божю милостю корол полский, великий княз литовский, руский, пруский, мазовецкий, жомоитский, киевский, волинъский, подляский, инфлянтъский и княжа седмигродское

Ознаймуемы тым листом нашимъ всемъ вобец и каждому зособна, кому то ведати належит.

Иж мы на причину некоторых Панов Рад наших на сойме нынешнем при нас будучих, а особливе маючи бачене на заслуги урожонного Щасного Харлинского, подкоморого земле Киевское, в бйменю его власном в повете Киевском лежачом в местечку Бышове, которое он там ново осажати почал, для лацвейшого и лепшого запоможения подданных его мещан там в том местечку осядающих, з ласки нашое королевское надаемы и устанавливаемы право майдебурское тым способом и обычаем, яко в месте нашем Киевском.

Ку тому тежъ надали есмы и постановили, якож надаем и устанавливаем тымъ листом нашим в том местечку его Бышеве ярмарки два в каждый рок: один на ден и свято Светого пророка Или, а другой на ден и свято Светого Миколы месеца декабра шостого дня, а торгъ в каждый тыйден в неделю. Которые ярмарки мають стояти будучи волными от всяких мытъ и податков наших через тыйденъ от зачатя ярмаркового. На которые-то ярмарки до того местечка его Бышева волно будет всем подданным нашим князским, панским, духовным и всяким купцом с куплями и товары своими вшелякими ездит и торговат волно и безмытне от зачатя ярмаркового через тыйден. А он сам и потомкове его, яко с торговъ и ярмарковъ в том местечку его Бышове уставленных и от нас наданных всякие пожитки и доходы на себе брати и тое ласки и данины нашое на тые ярмарки и торги вышей описанные за тым листомъ нашимъ вечно уживати // мають по тому, яко иные князеве панове, обыватели панствъ наших и земле Волинъское з местъ торговъ и ярмарковъ своихъ пожитковъ и доходов своихъ уживают, не уближаючи тымъ ни в чомъ праву посполитому, также правамъ и волностям иныхъ местъ наших.

И на то есмо дали урожоному Щасному Харлинському, подкоморому, и его потомкомъ тотъ нашъ лист, подписавши его рукою нашою. До которого на умоцнене тое речи и печатъ нашу коронную привесити розказали есмо.

Данъ въ Варшаве на сойме валном коронъном дня третегонадцетъ, месеца февраля, року по Нарожению Сына Божого тисеча пятсот осмъдесятъ первого а кролеванья нашего року пятого. В которого-то привилею печат коронная и подпис руки его королевское милости тыми словы: Stephanus Rex. А подпис руки писарское: Joachim Wysocki.

А так мы король прозбе пререченои, яко слушной ласкаве се прихияючи листъ вышей помененый такъ яко се в себе маеть ничего не уменьшаючи, ани уймуючы и овшем во всих его кондицияхъ, артикулах, пунктахъ тымъ листомъ нашимъ потвержаемъ и умоцняем. А для лепшого твердости рукою нашу подписавши и печать коронную привести есмо казали.

Писанъ у Варшаве на сойме вальномъ коронъномъ, лета Божого Нарожения тисеча шестсот шостогонадцат, месеца июня перъвого дня, а панования королевствъ нашихъ полского двадцать девятого а шведского двадцать третего року.

Sigismundus Rex

Florian Oleszko, secretarz i pisarz

РДАДА, ф. 389, оп. 1, спр. 207, арк. 40-41.

Джерела та література

1. Яковенко Н.М. Українська шляхта кінця XIV – середини XVII ст. (Волинь і Наддніпрянщина). – Вид. 2. – Київ, 2008.
2. Litwin H. Napływ szlachty polskiej na Ukrainę 1569-1648. – Warszawa, 2000.
3. Litwin H. Fakcje magnackie na Kijowszczyźnie 1569-1648 // Władza i prestiż. Magnateria Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku. Red. J. Urwanowicz. – Białyсток, 2003.
4. Rulikowski E. Opis powiatu kijowskiego. – Warszawa-Kijów, 1913.
5. Litwin H. Równi do równych. Kijowska reprezentacja sejmowa 1569-1648. – Warszawa, 2009.
6. Центральний державний історичний архів України у м. Київ (далі – ЦДАУК), ф. 25, оп. 1, спр. 10.
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. Інститут рукопису (далі – НБУВ ІР). Ф. 1, спр. 4104.
8. Urzędnicy województw kijowskiego i czernihowskiego XV–XVIII wieku. Spisy. / Oprac. E. Janas i W. Kłaczewski. – Kórnik, 2002
9. Rulikowski E. Byszów // Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. – Warszawa, 1880. – Т. 1.
10. Mazur K. W stronę integracji z Koroną. Sejmiki Wołynia i Ukrainy w latach 1569-1648. – Warszawa, 2006.
11. Російський державний архів давніх актів у Москві (далі – РДАДА), ф. 389, оп. 1, спр. 196, арк. 59 зв. – 75 зв.
12. Volumina legum. Wyd. I. Ohryzko. – Petersburg, 1859. – Т. 3.
13. РДАДА., ф. 389, оп. 1, спр. 192.
14. РДАДА, ф. 389, оп. 1, спр. 207.
15. НБУВ ІР, ф. 1, спр. 4104, Powtórna kwerenda.

Наталья Белоус

Магдебургские привилеи Бишева и его владельцы

В статье собраны данные о владельцах частного городка Киевского воеводства Бишева – шляхтичах Щасного, Юрия и Самуеля Харлинских; анализируются два королевских привилея на магдебургское право, предоставленных Бишеву в 1581 и 1616 гг. Тексты документов печатаются в конце статьи.

Ключевые слова: Бишев, Киевское воеводство, магдебургское право, магдебургские привилеи.

Natalia Bilous

The Owners of Byshiv and Magdeburg Privileges

This paper collects the data concerning the owners of a private town Byshiv situated in Kyivan Voievodship. The owners of this private town were noblemen Shchasnyi, Yurii and Samiylo Kharlynski. Two privileges of self-government Magdeburg Law bestowed on these towns in 1581 and 1616 are analyzed in the article. The texts of the privileges are published in the attachment.

Key words: Byshiv, Kyivan Voievodship, Magdeburg Law, Magdeburg privileges.